

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Po deželnih zborih.

III.

Kakor smo včeraj rekli, nevarno je za nas, pisati o najnovejšem ukrepu zaradi učnega jezika na mestnih ljudskih šolah. Za tega delj smo za trdno pričakovali, da se bode vsaj pri odgovoru na g. Obreze interpelacijo oglasil ta ali oni poslanec in zahteval razgovor, to tem več, ker se nam je pripovedovalo, da je jako odličen poslanec pri nekej priliki mladega in vročkrvnega poslanca, ki je v svojej klečeplaznej upogljivosti zagovarjal upeljavo nemščine z drktečim glasom zavrnil: „Sramota, da se sploh najde poslanec, ki si kaj takega zagovarjati upa!“ Smeli smo tudi pričakovati, da se vsaj kdo oglasi, kajti poslance varuje imuniteta, ni se jim bati zaplenbe in ves njih risiko je k večjemu: nemil pogled od zgoraj.

A razen par prisiljenih dobroklicev ostalo je vse tiho, niti črhnil neso narodovi zastopniki, tako silno jim je premikastil silno raztegnen odgovor — ob jednom Šukljeja najdaljši uvodni članek — itak že krotka srca in obisti. In tako smo srečno prišli do spoznanja, da se nam niti v tacihi načelno važnih vprašanjih ni zanašati na pripomoč deželne naše zbornice.

Naša izredno duhovita domišljava Lajbaherica ve pripovedovati, da je „nedolžnih“ 600 gld. nam odganjalo spanec in da smo se dan na dan trudili z dokazi, da bode takoj po dovolitvi te vsote navstala popolna germanizacija Kranjske. Znamo sicer, da ženice à la „Laibacher Zeitung“ na svoje stare dni ne mogó čitati brez očal, a tega pa nismo znali, da ima naš uradni list taka očala, ki vse narobe kažejo. Mi namreč vender nismo tako naivni, da bi mislili, kamo-li pisali, da bode s 600 gld. ponemčili ožjo našo domovino, ko bi vi napisali tudi še več enakih — neresnic, pač pa smo vedno trdili, da je ta vsota nepotrebna, ker nema družega smotra, nego širiti demoralizacijo mej slabo plačanimi učitelji. Da je temu tako, pokazalo se pri dotičnej obravnavi. Ne da bi bili objavili račun, kako se je porabila ta svota v letu preteklem — kar bi bili javnemu mnenju vsekakor dolžni — se je z nekako hlastno naglico votiralo teh 600 gld. in vsem, kolikor jih je bilo pri glasovanju navzočih, je bilo laglje pri srci, ko je bila ta ovira premagana in naš „Reptilienfond“ v varnem zavetji.

Nam ni teh 600 gld. nikdar odganjalo spanca in ga ne bode, inace, popolnem obratno pa se utegne giniti tistim, ki so zopet letos za to točko glasovali.

No, teh 600 gld. je dovoljenih, pak — mirna Bosna! To vsotico bode za letos že še zmogla uboga Kranjska, drugo vprašanje pa je, kaj poreko prebivalci mesta Ljubljanskega k novemu bremenu, katero jim je naložila takozvana lex Šuklje. Kesali se bodo in trkali na prsi, da so bili v spomladi toli nepremišljeni in „radikalni“, da neso volili v mestni zbor našega Cassagnac-a, ampak, da so se držali tako iskreno odsvetovanega in s tako kričimi bojami slikanega „Kampfkandidat-a.“ Osveta, britka osveta prišla je nad nas, prej, nego bi bili mislili, zadela nas je vsa peza Šukljejeve nemilosti.

V resnici lex Šuklje imela bode hude posledice in čudom se čudimo, da je sploh prodrila, kajti ta zakon je za Ljubljano velika, kričeča krivica, in zahvalo svojih someščanov zaslužita poslanca gg. Grasselli in dr. Mosché, ki sta proti temu zakonu glasovala, dočim so nekateri drugi poslanci, ki so ob jednom mestni odborniki brez vsega obotavljanja bili za novo obremenjenje Ljubljanskih davkoplačevalcev, ki bodo pač začudeni gledali nove davčne predpise, ki se jim bodo dostavili začetkom 1885. l.

„Lex Šuklje“ ni nič novega, kajti kaj jednacega nameraval je že baron Apfaltrern, in že to bi bilo moralo v naših poslancih vzbujati opreznost in nikakor bi ne bili smeli vsprejeti tega načrta, katerega hoté nekateri ki eskomplovati pri bodočih državnozbornskih volitvah. Mi mislimo, da se je ta stvar preveč površno obravnavala in preudarjala, sicer bi ne bila, vsaj brez izdatne premembe, nikdar prodrila.

Ker ima ta zakon, ki bode Ljubljančanom tako globoko posegel v žep, svojo zgodovino, je potrebno, da iz finančnega odseka poročila povzamemo glavne stavke in nagibe, ki so bili, akoravno nikakor neovrgljivi, vender uzrok, da je lex Šuklje stopila v življenje. Ker pa bode treba to vender nekoliko bolj na široko razpeljati, bodemo o tem govorili v prihodnjem četrtem in zadnjem članku.

Peticija državnih uradnikov X. in XI. dijetnega razreda za povišanje plač.

„Ko pregledujem po odseku državnega zbora predloženo lestvico za povišanje letnih plač državnih

uradnikov, dozdeva se mi, da vidim pred soboj košato drevo, na katero se vsuje dobrodejen dež. Peresa na vrhu drevesa dobro in popolnem premoči dež, dočim nižja peresa in najspodnja peresca doleté komaj nekatere kapljice.“ Tako nekako je 1873. l. vrlo dobro kritikoval pater Greuter stavljen predlog za povišanje letnih plač državnih uradnikov. Zlate in modre besede je izustil ta državni poslanec, žal da so bile bob v steno. Visoki, se ve da nobenemu uradniku previsoki dohodki višjih in najvišjih razredov neso v nobenem razmerji niti z delom, niti z odgovornostjo, niti s plačami nižjih in najnižjih uradnikov. Razlike mej posamičnimi razredi so res gorostasne. Zakaj dobi uradnik XI. razreda vse leto komaj toliko stotakov, kakor jih uradnik kakega višjega razreda dobiva na mesec? Saj živita oba v jednom in istem mestu, pri tistej občnej draginji in pogostem ima še celo nižji uradnik večjo rodbino nego višji. Prav koristno in umestno bi bilo torej pravilno in pravično urediti prevelike razlike mej plačami, z zakonom z dne 15. aprila 1873 povišanimi. To bi se lahko zgodilo brez vsake škode državnih blagajnic. Državni zbor naj bi vzel v roke nabrušene škarje in postrigel na Greuterjevem drevesu višjim vejam nekaj malega peres, da bi se pohlevnega dežja dobrodelne kapljice na spodnja peresa ložje v malo večjej množini usipale. Radi odstriženih peres bi se veje gotovo še ne posušile in nižjim vejam bi zdatnejša moča veliko pomagala. Tako bi se izvršila preosnova uradniških plač v resnici „viribus unitis“ in brez večjih državnih troškov. Modro nebo bi tudi gotovo potem, ko bi državni vrtar nekoliko postrigel prekošate veje ne odreklo svojega dežja. Najvišji gospodar, naš cesar, bi gotovo ne odtegnil svoje milostive roke in dovolil malo premembo plač svojih uradnikov.

A tega splošnega mnenja baje ni peticija državnih uradnikov X. in XI. dijetnega razreda. Ti hočejo pri državnem zboru sebično in jednostransko zahtevati, rekše prositi: 1. za povišanje svojih letnih plač; 2. za znižanje 40 letnega službovanja na 35 letno; 3. za dovoljenje 14 dnevnega dopusta vsako leto in 4. za upeljavo potrebne službene pragmatike.

To so pia desideria teh gospodov. Kaj človek dandanes vsega ne želi! A vprašati je prej treba, če se mu goreča želja tudi lahko izpolni. Ni dovolj, da jaz kake reči presrečno želim in jo tudi

LISTEK.

Arabela.

(Izvirna novela iz jutrovnih dežel. — Spisal A. Tomlin.)

(Dalje.)

III.

Bil je krasen večer, kakor so navadni le v orijentu, in ki dobivajo poseben čar od svita lune, svetega telesa vernim mohamedancem. Meseca ramazana pa se svetlobi lune pridružijo še razsvetljeni minareti, na katerih brli stotero lučic, visoko nad krovi drugih poslopij.

Tega meseca je velika vročina, sprehajati se je mogoče samo na večer.

A ko je človeku še srce vroče, de mu posebno dobro nočni hlad in sijaj blede lune.

V ulici, kjer je stanovala Arabela, bila je džamija ali turška bogomolnica. Meseca ramazana klanjajo se Turki vsak večer velikemu proroku, kadar zaide solnce in se prikažejo zvezde na nebu.

Arabela se je tudi sprehajala s svojo sestrico po ulici, in potem je krenila v džamijo. Evropec, ki si je že od davna želel videti notranjost džamije in turško bogoslužje, upotrebil je to priliko, ter se poda tudi tja, vedoč, da on ne bode jedini neturčin.

Džamija je bila poluprazna. Tam spredi so se klanjali na rogozini klečeči Turki velikemu proroku, z obrazom proti Mekki, kakor se gibljejo po komandi vojaki vsi ob jednom. Zdaj so povzdignili roke visoko, zdaj jih spustili doli na zemljo; zdaj z glavo kimnili do zemlje, zdaj spet skočili na noge; potem spet roki dvignili k ušesoma z odprto dlanjo, (kakor bi komu dolga ušesa kazali). In to je bil menda najsvetejši trenutek, ker jeden Turčin je stopil k Evropecu, stoječemu pri vratih, — na jedne strani on, na drugej Arabela s sestrico — in mu nekaj po turški zamrmral; česar ta seveda ni razumel. A Arabela zapazila je njegovo nepriliko, ter mu dobrosrčno hoče pomagati. Prevede mu precej Turčinove besede na novogrški, in se prijazno nasmehlja. Evropecu neso bile dovolj razumljive; zato ni mogel ničesar odgovoriti. Ponovi mu torej iste besede na

francoski; tudi tega ni razumel, čeravno se je nosil „à la france“, kar se je Arabeli že malo čudno zdelo. Potem mu še pove po italijanski, da je čas, da odidemo. Na to je Evropec z glavo pokimal. Ona pa je rekla Turku: „jok“ (t. j. ne); namreč da neče iti. Ta je pa bil precej pripravljen mu pomagati skoz vrata, ko ne bi bil sam o dšel precej. Seveda se je Evropec čutil, zakaj je ona njegovo prikimanje z glavo kot negacijo smatrala. Tega se je še-le pozneje naučil, da je v orijentu ravno na robe: t. j. prikimanje z glavo znači „ne“, a odkimanje „da“.

No dosta temu ošel je, posebno, ker sti tudi oni dve odšli. Rad bi bil, z Arabelo prišel v razgovor, da bi se jej bil lepo zahvalil za dobroto, da mu je pomogla iz zadrege. Vender ni bilo mogoče, ker ni znal njenih jezikov. Videlo se je, da zna ona 4 jezike; on jih je znal ravno toliko. A rajše bi bil znal posebno v tem trenutku namestu nemškega — turški, namesto starega — novogrški, a namesto latinskega — francoski, italijanski ali makar španjski, kateri jezik se je tudi v tem mestu govoril.

resno potrebujem, ni zadosti, da je moja prošnja utemeljena, treba je tudi dobro premisliti, če izpolnitve moje prošnje ne ovira kak tehten in važen zadržek. To je *conditio, sine qua non*.

Oglejmo si torej četvorno prošnjo posamič.

1. Povišanje letnih plač samo teh dveh dijetnih razredov je pri denasnjih okoliščinah in razmerah nemogoče. Uradniki XI. razreda dobivajo po 600, 700 in 800 gld. ali s službeno doklado 750, 850 in 950 gld. na leto v Ljubljani; na deželi znaša doklada samo 120 gld. na leto; oni X. razreda z doklado vred v mestu 1100, 1150 in 1200 na leto, na kmetih pa 1060, 1110 in 1160 gld. Do zadnjega in predzadnjega dohodka se popne uradnik po preteku vsakih petih let, ko dobi petletnico. Ne bom trdil, da bi te plače zadostovale vsem potrebščinam posamičnih uradnikov, mej katerimi jih je veliko še celo rodbinskih očetov. Le to moram izjaviti, da bo ostala peticija zastran povišanja plač zdaj vsekakor brezuspešna, ker visi nad državnim zborom Damoklejev meč — takozvana „štedilna komisija“. Ali ti uradniki ne vedo, ali so pa pozabili, da je ta komisija mnogo nam še neznanih načrtov radi štedenja v oskrbi državnega gospodarstva izdelala? Da bi se število uradov ali uradnikov v prihodnje pomnožilo, ne smemo pričakovati. Da bi pa delokroge in število oblastni, uradov itd. skrčili in plače tem dvem razredom, katerim pripada največje število uradnikov, povišali, je toli kakor pet krav za groš.

2. Znižanja 40 letnega službovanja na 35 letno dandanes, ko je vse z razumništvom prenapolneno, tudi ni pričakovati. Uradnik bode se izžemal in izžemal kakor citróna 40 let. Saj vidimo po našem cesarstvu, na Kranjskem in celo v Ljubljani veliko uradnikov, ki službujejo nad 40 let, a še ne gredo, poznam celo uradnika, ki služi že 48. leto, pa še ne misli na pokoj, ampak čaka smrti pri uradni mizi. Da ne samo, da ti stari gospodje ne dobé svoj „blauen Bogen“, celo v višje službe jih jemljó. Ni mi razumljivo, kako se to strinja s „štedilno komisijo“, a dokaz mi je, da se na znižanje službenih let niti ne misli v višjih krogih. Dokler bo službovanje v državi tako prijetno in medeno, ne bodo višji čebelarji marljivi 35 letnih čebelic izpodrezali iz državnih panjev. Kaj pa poroko uradniki od XI. razreda višje k 35 letni službi, če bodo ti morali 5 let dlje služiti?

3. Dopust bi bil tudi potreben in koristen. A da bi izredno veliko število teh uradnikov vsako leto dobivalo 14 dnevni dopust, se ve z ozirom na službene razmere, bi tudi drugim višjim uradnikom, ki se sicer zdaj pogosto po dopustih zdravijo, ne bilo prav, ker bi morali ti malo bolj pridno delati, nego se to zdaj godi. Tudi je 14 dnevni dopust za krepcanje zdravja prekratko odmerjen. Ako moram uradovati ob nedeljah, in še celo ob velikih praznikih (če tudi samo dopoldne) torej vkupe 351 (prestopno leto 352) dni, bom delal še tiste bore 14 dni, da se izpolni celo leto. Prosili naj bi rajši za dopust ob nedeljah in praznikih, kar bi dajalo na leto preko 70 dni, o katerih bi lahko uživali sveži zrak pod milim nebom, mesto da zobljemo uradni prah, kojega gospodje uradni sluge blagovoljno po pisarnah puščajo.

4. Službena pragmatika je jara kača, o kateri rod za rodom vé toli lepega in strašnega pripovedovati, a videl je še nihče ni. Kdaj že so go-

vorili o njej in jej najbolj nasprotovali uradniki sami, boječ se njenega strupa, ko bi vzrasla mej državnimi skalami. Koristna bi res bila taka kačica, s koje pomočjo bi se človek branil neopravičenim napadom in tožbam svojih nasprotnikov. Zdaj službujoči uradniki bodo težko doživeli in videli jaro kačo službene pragmatike.

Po mojih mislih bo ostala torej, dasi presrečno želim uradnikom najboljšega uspeha, peticija pri današnjih razmerah vsekako brezuspešna, ko bi jo tudi podpisali vsi nemški in slovenski uradniki najnižjih dveh razredov po vseh kronovinah to stran Litave.

Veliko bolj nerazumljiva, kakor peticija teh uradnikov, mi je pa modrostna molčečnost naših uradnih listov, katera bi imela vendar zastopati pred vsem koristi in blagor svojih uradnikov. Niti nemški, niti slovenski oficijozus še ni poročal o tej peticiji, ki je že javna tajnost. Skrajni čas bi že bil povedati vladino mnenje o najnovejšem gibanju prosečih uradnikov, da ne bi zaman nadlegovali državnega zbora. Notranjska volitev je že davno končana, počitnice so preminole in deželni zbor se je zaključil, torej bi lahko privoščil zdaj vsaj uradni slovenski časnik nekoliko prostorčka omenjene peticiji, pomočil svoje elastično pero v črnilo in strokovnjaško in živo naslikal potrebe nižjega uradniškega stanu ter viteško in toplo priporočal državnemu zboru ponižne prošnje uradnikov X. in XI. dijetnega razreda, da ne bodo na Dunaji pri letošnjem shodu državnega zbora zapisali gospodje na to peticijo osodepolnih besed: „Vertagt“ ali pa „Wir sind nicht in der Lage.“

Beta.

Deželni zbor kranjski.

(XI. seja v 10. dan oktobra.)

(Konec.)

Poslanec Detela pravi, da je reforma cest jako potrebna, da njo žele vsi, ki imajo z njo upravit. Naprava deželnih cest je jako izvrstna in na Solnograškem, kjer se same deželne ceste, imajo mnogo manj stroškov. Deželni odbor se je že bavil s tem vprašanjem in bode v naslednjem zasedanju deželnemu odboru že mogoče predložiti načrt zakona o deželnih cestah.

Poslanec Pakiž meni, da je vzdrževanje cest za kmetovalca največje breme, kajti vzdržuje jih le gospodar zemljišča in vožnji obrtnik, kateri z vožnjo svojih izdelkov ceste najbolj pokvari, ne prinaša pa ničesar. Torej nasvetuje, naj se naroči deželnemu odboru, da že v prihodnjem zasedanju predloži deželnemu zboru načrt o deželnih cestah.

Poslanec Robič naglašja, da se bode z uvedanjem deželnih cest naložilo še večje breme davkoplačevalcem, torej naj deželni odbor v tej zadevi previdno postopa in se ne prenašli.

Poslanec dr. Vošnjak izjavi se proti temu, da bi se vsprejel precej nasvet g. Pakiž-a, kajti prouzročil bode velike stroške. Deželni odbor bode prišel v velike težave pri določanju, katere naj bodo deželne ceste.

Pri glasovanju vsprejme se predlog upravnega odseka.

Poslanec dr. Mosché poroča v imenu finančnega odseka o računskem sklepu deželnega zaklada za l. 1883. Vкупnih dohodkov je bilo 816.611 gld.

njene mnogojezičnosti, ko ga je vprašal Evropec na potu, da bi se z njim razgovarjati mogel, da-li govori italijanski. „Jaz ne, — odgovori Levantinec — moja žena pač govori dobro italijanski.“ — „Govorite li francoski?“ — „Tudi ne, a moja žena govori jako dobro francoski.“ — „Govorite morda nemški?“ — „To že celo ne, a moja žena zna dobro nemški.“ „A kje je vaša žena?“ „Ej, daleč, daleč tam doma v Carigradu.“

Ker sem omenil to dvojno dobro lastnost Levantink, naj povem še drugo slabo: one puše cigarete prav moško v salonu, a tudi izvan salona. To pa velja samo o gospoh, gospodičinam na čast bodi povedano, da tega javno ne store, peč pa baje skrivaj. Da-li je to istina, ne vem, a istina je, da znajo jako dobro cigarete delati, katere ponujajo gospodom, ki so z njimi v društvu. Evropec je bil večkrat tako srečen, pušiti cigarete od nežnih ročic, ki so mu vselej posebno dobro dišale. Imel je vsakokrat kak laskavi poklon za ono, ki mu je tako prijaznost napravila. Rekel je takoj „hvala“ 4—5 jezikih, česar se je bil kmalu naučil. Naš junak bil je obžalovanja vreden, ker ni bil več jezikov. Ven-

30 1/2 kr., stroškov pa 766.044 gld, 33 1/2 kr. Stavi konečno sledeče nasvete;

1. Računski sklep kranjskega deželnega zaklada za l. 1883. in glavni pregled gospodarjenja s premoženjem kranjskih deželnih zakladov za l. 1883. se z odobrenjem na znanje vzameta;

2. Deželnemu odboru se naroča, naj ukaže, da se pri troških v IX. rubriki „Subvencije in posojila za cestne stavbe“, ne zaračunijo v jedni tekoči številki, namreč da se subvencije za cestne stavbe posebe in posojila posebe zaračunijo.

4. Deželnemu odboru se naroča, da v prihodnje računске sklepe v bolj jasni obliki predloži deželnemu zboru.

Baron Apfaltrern graja sestavo računa, se pritožuje, da v računskem sklepu ni jasno povedano, kam je priklopljenih onih 65.000 gld. za deželno slavnost. Potem v uže znanih izrazih, „es ist etwas in der Luft“, „Katastrophe“ itd. sumniči deželni odbor in deželno uradništvo itd.

Poslanec Murnik pravi, da se baron Apfaltrern sam lahko osvedoči, da so računski sklepi istiniti, sicer pa baron Apfaltrern-ova nemška stranka tudi računov ni sestavljala drugače, kakor se to zdaj godi.

Poslanec dr. Vošnjak odločno odbije sumničenje barona Apfaltrern-na, da bi narodna večina z deželnim premoženjem slabo gospodarila. Če so finančne razmere slabe, zakrivila je to prejšnja nemška večina deželnega zbora. Zbornica potem računski sklep odobri in vsprejme nasvete finančnega odseka, na kar se seja sklene.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. oktobra.

Vlada pripravlja predlogo o urejenju pokojnine uradnikov podržavljenih železnic, katero bode predložila prihodnjemu **državnemu zboru**. To pa napravlja neke težave. Uradniki so sicer sedaj res državni uradniki in bi se jim imela odmeriti pokojnina kakor državnim uradnikom. Kot železniški uradniki so pa poprej imeli vsi pravico do višje pokojnine, nego jo dobivajo državni uradniki, in te pravice tudi sedaj neso izgubili, ko je država prevzela železnice z vsemi pravicami in zavezami. Zato se bode v tej zadevi za železniške uradnike moralo postavno določiti neka izjema v tem oziru. — Državni zbor bode do konca novembra sklican in zboroval bode do Velike noči. Ker mu potem poteče šestletna doba, bode se takoj po sklepu zasedanja razpustil in razpisale nove volitve.

Koroški deželni zbor je sklenil prošnjo na vlado, da bi državne in v državnem obratu nahajajoče se železnice plačevale deželne in občinske priklade.

Zgornjeavstrijski deželni zbor je vsprejel zakon, ki podreja ljudske šole cerkvenemu nadzorstvu. Temu zakonu je ugovarjala liberalna manjšina, posebno odločno ga je pa zagovarjal Linški škof Rudigier. Za deželni šolski zaklad dovolila se je 20 1/2 % priklada na vse neposredne davke.

V ponedeljek se je zaključil **šlezjski** deželni zbor.

Ogerski trgovski minister je prepovedal uvoz prašičev iz Srbije. — Reforma magnatskega stola v gospodsko zbornico, katero je predložil ogerski ministrijski predsednik državnemu zboru razločuje zbornične člane v dedne in dosmrtnne, in člane po uradnem dostojanstvu. Dosmrtni člani so vsi polnoletni člani cesarske hiše in oni plemenitaši, ki so dosedaj

Sklenil je naučiti se vsaj jednega teh, ko bi pri tem pozabil tudi dva druga.

IV.

Najlepša lastnost Levantinec je, da znajo mnogo jezikov, a posebno so večje v tem oziru Levantinke. Ako jedna zna 5—7 jezikov, to ni nič posebnega, a ako zna manje nego štiri, tedaj je že obžalovanja vredna. Žene se sploh rade in lahko uče jezikov, o Levantinkah se pravi, da imajo za to poseben talent, a gotovo še več prilike. Evropec se ni mogel dosta načuditi, ko je slišal nekega dne prepir Levantinca s svojo zakonsko polovico. Ona je znala 7 jezikov, on pa le 4. Ona je uporabljala vse svoje filologično znanje, bruseč si jezik v vseh možnih narečjih širokega sveta; in v svojej razjarjenosti je večkrat pozabila, katerih jezikov je več njen mož. Če mu je vrgla kaj v njemu nerazumljivem jeziku, takoj si je oddahnil rekoč: „ne razumem“. A njo je to še bolj razjezilo; njemu pa je bilo zadostenje. Zato je bolje, da mož ne razume vseh jezikov svoje žene, — še jeden je včasih preveč.

A vsaka reč ima tudi svojo dobro stran. Tako se je neki Levantinec hvalil s svojo ženo zaradi

dar siromašen se je zdel Levantinkam samo tako dolgo, dokler so ne oženi z jedno mnogojezično. Za to so stareje ženske večkrat vprašale, da-li Evropejke navadno več jezikov znajo, nego Evropeci. A ko jim je odgovoril, da ne, so si mislile: če je pаметen, ve kaj ima storiti, kadar se bo ženil.

Evropec je pa tudi večkrat javno se izrazil, česa mora žena še znati, da bo taka, kakor treba za Evropeca v Levanti; da zna igrati na glasovir, a ne na takšen, s kakeršnim se je produciral Italijan; nego mora igrati brez kljuge in brez vretena. „Oj, to je grozno, — so si mislile levantinske gospodičine — to se mora po glavi zavrteti, to ni za slabe ženske.“ Potem povdarjal je Evropec, mora znati šivati na stroj, dobro kuhati tudi s strojem. — Pred strojem imajo mlade Levantinke strah, ker mislijo da mora v njem kaj vražjega biti. — Poznajo samo jednega — na železnici. In taje grozen! puha a na njem da bi se moralo — šivati in kuhati. Siromašne ženske v Evropi!

Evropec jih je tolažil, da ni tako težko, in da nazadnje — ljubav vse premore!

(Dalje prih.)

bili člani zbornice, če imajo kako posestvo, od katerega plačujejo najmanj 3000 gld. davka, in oni plemenitaši, katerim cesar podeli dedno članstvo na podlagi njih naslova. A zato more ministerski predsednik priporočati samo zaslužne ogerske državljane, ki imajo po premoženju potrebno kvalifikacijo. Dostojne člane imenuje cesar. Njih število sedaj začetka ne sme presegati četrtnine, pozneje pa tretjine zborničnih članov. Po uradnem dostojanstvu bodo člani zbornice vsi banderarji države, oba varuha krone, Reški guverner, predsednik in drugi predsednik kraljeve kurije in predsednik Peštanskega kraljevega stola, rimsko katoliški škofje, škofje grške cerkve, trije najstarejši protestantski superintendenti, in jeden židovski zastopnik, kojega imenuje cesar na predlog ministerskega sveta. Poleg imenovanih bodo tudi hrvaška delegacija v zbornici, kakor dosedaj. Veliki župani pa ne bodo več član gospodske zbornice. Vseh članov bode zbornica imela, kakor se je preračunilo, od 450—510. Oni tuji plemenitaši, ki imajo ogerski indigenat in na Ogorskem toliko posestvo, da bi mogli biti člani zbornice, smejo samo tedaj izvrševati svojo pravico v gospodski zbornici, ako se zavežejo, da se ne bodo te pravice posluževali v nobeni drugi zbornici. Zbornica bode imela iste pravice, kakor dozda, samo s to razliko, da bode smela tudi v zakonodaji poprijeti inicijativo, in da se bodo tudi vladne predloge naprej njej predlagale.

Vnanje države.

Bolgarski knez se je baje branil podpisati dekret, da bi se bivši vodja srbskih radikalcev, inženir Pašić, vsprejel v bolgarsko državno službo. Pašić je bil zamotan v poslednji srbski ustanek in je zato moral bežati iz svoje domovine.

Italijanski vojni minister Ferrero je odstopil, pa ne iz političnih uzrokov, ampak samo zaradi slabega zdravja. Njegov namestnik bode baje Ricalti.

V **francoskem** senatu je Gavardie naznanil, da namerava interpelovati vladu o egiptovskih zadevah. Ministerski predsednik Ferry je na izjavi, da je vlada zvedela, da hoče Anglija začetkom novembra drugim vlastim naznaniti svoje predloge zastran Egipta. Zato je pa prosil, da se ta interpelacija odloži do 20. novembra. — Položaj v Tonkingu vzbuja skrbi. „Figaro“ trdi, da je vojni minister Campeon že pred nekoliko časa proti nekemu poslancu, ki se bavi z vojaškimi zadevami rekel: če se bode vojna nadaljevala, moral se bode mobilizovati cel vojni korpus. Sicer pa Campeon obžaluje kitajsko vojno, ker se vojne moči preveč cepijo.

S **francosko-kitajskega** bojišča ni že nekaj dni nič posebno novega. Francozi urejajo in utrjujejo dobljene postojanke. Po nekem poročilu so se zopet Kitajci v večjem številu pokazali v Tonkingu. Ta vest pa še ni prav gotova, vsaj oficijalno še ni potrjena. Francoskim generalom manjka vojske, zato pa ne hité z daljnim prodiranjem. Vse vojske imajo samo 16.000 mož, a teh ne morejo vseh postaviti na bojišče, ker jih mora mnogo varovati pridobljene trdnjave. Francoska vlada neki namerava tja poslati več vojakov za pomoč. Dokler ti ne pridejo na bojišče, najbrž ne bode odločilnih bojev.

Angleška vlada je popustila projekt, da bi se popolnem odpravila **egiptovska** vojska, katero hoče sedaj znižati na 3000 mož. S to naredbo bi se vojni budget zmanjšal na 150.000 funtov. Budget za policijo se bo znižal na 200.000 funtov, akoravno hočejo redarstvo pomnožiti za 1200 mož.

Anglija in Združene severnoameriške države so vsprejele povabilo k **afriškej** konferenci. Anglija pa želi, da se prej določijo nekatere točke. Poročila, da se prej snide neka predkonferenca se ne potrjujejo. Turčija se ne udeleži konference.

Dopisi.

Iz Celja 19. oktobra [Izv. dop.] Ko so dijaki pod vodstvom abiturijentov veselico v Sevnici priredili, se gotovo neso nadejali, da bodo radi tega imeli sitnosti, kajti veselica ni imela nobenega političnega namena niti značaja. In res se ni nobeno drugo ravnanje za to stvar zmenilo, izimši — Celjsko. Tukaj so bile radi udeležnja veselice preiskave ter se je ubogim dijakom, kateri neso nikoli mislili da se jim bo to za smrten greh štelo, z izobčenjem grozilo.

Komu na ljubo se je ta stvar preiskavala? — morda je ravnatelj sua sponte preiskavo pričel?

Prav čudno je, da v tej zadevi ravnanje disciplinarnih predpisov ne pozna; kajti inace bi se sploh te stvari ne bilo dotaknilo, ker dijaki neso nobene točke s tem prestopili, da so se udeležili veselice, katero so abiturijenti priredili. Če pa ni prestopka, tudi ne more biti kazni. Za dijake so samo disciplinarne postave merodajne.

Ravnatelj se je pri preiskavi oziral na §. 22. disciplinarnih postav, katera pravi: „Ebenso dürfen grössere Versammlungen von Schülern ohne Erlaubnis des Lehrkörpers weder in noch ausser der

Schule stattfinden.“ Ker pa ima ta točka samo za šolsko leto veljavo, jo je po g. ravnatelj po svoje interpeliral reki, do so počitnice „kratek čas šolskega leta.“ No da tudi za ta „kratek čas šolskega leta“ imamo posebno točko: §. 26. „Betragen während der Ferien. Sittlich anständiges Verhalten wird vom Schüler auch während der Ferienzeit erwartet.“ Le ta točka je v tem slučaju merodajna, kakor se že iz nje napisa vidi.

Ker je pa bilo postopanje dijakov dostojno in sploh cela veselica izborna redna, tako da je celo navzočni komisar svojo zadovoljnost izrazil, in ker ni nobene druge točke (razun navedene 26.), katera bi postopanje in vedenje dijakov o počitnicah določevala in ker niso dijaki z obiskom veselice te točke prestopili, kar mora vsak človek priznati — je vsaka kazen nemogoča. Vendar pa so bili Celjski dijaki kaznovani; dobili so „Rüge.“ Pa še hujša kazen bi jih bila zadela, ko bi — kakor se je g. ravnatelj izrazil — ne bili od abiturijentov „zapeljani“ (verführt). Kaka je to logika? Zapeljati se more človek samo k zločinu ali sploh h kakemu slabemu činu; ker pa dijaška veselica gotovo nobeno zločinstvo ni bilo, niti prestopok kake točke ali postave — se v tem slučaju ne more in ne sme rabiti izraz „zapeljan“.

Kakor je v zadnjih dveh letih število dijakov na Celjskem gimnaziju naraslo, tako se zna zopet zmanjšati, in ne vemo, če bo s tem „das Ansehen der Anstalt aufrecht erhalten.“

Iz Bizovika 21. oktobra. [Izv. dop.] V 12. dan t. m. smo imeli pri nas volitev za prostovoljno požarno brambo in sicer pri Francu Babniku. Volitev vršila se je prav redno. Navzočnih je bilo 20 ognjegascv in vsi so bili z izidom volitve prav zadovoljni. Po volitvi bil je živahen razgovor, potem pa poskušnja z brizgalnico. Naši brambovci so se prav dobro skazali, ker je tudi naravno, kajti veliko mej njimi jih je, ki so služili pri vojaki, drugi so tesarji in zidarji in dobro razumejo, kako treba to ali ono poprijeti. A tudi naši kmetski očetje in naši fantje neso zaostajali. Število udov prostovoljne požarne brambe, katere je načelnik gosp. Fran Babnik se vedno množi. Sedaj jim imamo že 42, za Bizovik gotovo lepo število. Želeti bi bilo, da bi Bog omečil srca in rododarne roke, da bi našemu mlademu pa čvrstemu društvu naklonile kaj podpore, kajti naša blagajnica je prazna. Bizoviška požarna bramba srčno pozdravlja tem potem vse prej ustanovljene požarne brambe!

Domače stvari.

† Fran Kapus.

Včeraj ob 1/2 2. uri zjutraj umrl je v občni bolnici v Gradci v 55. letu svoje dobe gosp. Fran Kapus, trgovec in posestnik v Celji, značajan narodnjak, da je malo taci. Pokojnik je ves čas svojega bivanja v Celji, — porodil se je na Gorenjskem — stal v prvi vrsti narodnega gibanja in delovanja in mimo njegove prodajalnice ni šel noben narodnjak, ki je pohodil Celje. Na vsacega napravil je utis, da ima pred seboj navdušenega, odločnega in neutrudljivega rodoljuba, poštenjaka v polnem pomenu besede. Rajni dr. Kočever, blagega nam spomina, bil je vsak dan v njegovi družbi. Vkupe sta se posvetovala o sredstvih za napredek Slovencev, vkupe ustanovila Celjsko Čitalnico, katero sta v tožnih časih skoro sama vzdrževala. Slovenske dijake je pokojni Kapus rad podpiral, bil je sploh plemenitega srca in lahko rečemo, da sovražnika ni imel tudi mej najlutejšimi političnimi nasprotniki. Pri posojilnici v Celji je sodeloval kot član načelstva do svoje smrti, sploh podpiral je vsako narodno podjetje s svojim modrim svetom in z gmotnimi doneski in tudi za najneprijaznejših političnih časov stal je sebi v gmotno škodo „trdno ko zidi grada“. Pokojni Kapus bil je pravi pravcati Slovan, težko ga bodedo pogrešali, z nami vred pa vsa Savinjska dolina, s katero je bil v vednej trgovske zvezi, a tudi v živej političnej dotiki. Teši nas jedino to, da nam je pokojnik zapustil v narodnem duhu vzgojene sine in hčere, ki bodo gotovo delovali v svojega preljubljenega očeta duhu. — Bodi mu zemljica lahka in večno časten spomin v političnej naši zgodovini!

— (Umr!) je pretekli ponedeljek v Trstu infilirani proš in konsistorijalni svetnik dr. Josip Schneider v 72. letu svoje dobe. R. I. P.!

— (Po deželnem zboru Tržaškem) sklenjeni zakon, da se premeni §. 8. zakona z dne 15. maja 1874 in pobira taksa od ded ščin ljudskim šolam na korist, ni dobil Najvišjega potrdila.

— (Nesreča.) Včeraj popoldne ob 5. uri, pal je mesarski pomagač Jaka Zemljak v klavnici, kjer je sedel pijan pri mizi, znak tako nesrečno na rob kanaia, da se je na glavi težko poškodoval in zgubil mnogo krvi, in so ga morali prenesti v deželno bolnico.

— (Tatvine.) Hlapec v Lichtenthurnovem zavodu usmiljenih sester, Nace Kokalj ukradel je v Črni Vasi št. 14 lepe škornje. Policija ga je pripila. — Jakobu Babniku posestniku na sv. Petra cesti št. 42, ukraili so štiri postopači raz voz, ko je peljal krompir s polja, štiri vreče krompirja in istega na raznih krajih za 8 gld. prodali, denar pa mej sabo delili. A jeden „uzmovičev“ Fr. Kosec še ni bil zadovoljen z ukradenim krompirjevim deležem, temveč ukral je na svoj račun Jaku Babniku še tri kokoši z njegovega dvorišča, novce pa odnesel v „Pichlerjev hram.“ Policija je vse štiri tiče dela pod ključ.

— (Razgrajalec.) Včeraj popoldne prouzročil je v tabačni tovarni nek delavec velik izgred, ki je privabil mnogo delavcev in delavk. Naposled je mestna policija razgrajalca, ki je prej ranil nekoga čuvaja, prijela in izročila sodniji.

— (Trgatev.) Iz Slovenske Bistrice se nam poroča, da se je trgateglede kolikosti slabo obnesla, ker so vinogradniki le po 6—8 hektolitrov na oralu nabrali. Kvaliteta pa je boljše nego lani. V spodnjih krajih pa se hvalijo, da so več vina dobili. Cena vinskemu moštu je po Pohorju po 6 do 8 gld. vedro, v spodnjih krajih pri Poljčanah in Makolah pa po 4 gld.

— (Duhovenske spremembe v Ljubljanski škofiji.) G. Valentin Klobus, doslej na Vojskem, gre za farnega oskrbnika v Godovič; g. Janez Hudovernik v Podbrezje; g. Fran Gregori na Breznico kot duhovni pomočnik.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Levov 22. oktobra. Deželni zbor vsprejel je v zadevi Romancukovega predloga, da se v krajih z mešanim prebivalstvom uvede ruski učni jezik, — predlog šolskega odseka: da se Romancukov predlog izroči deželnemu odboru, da ga pregleda in predloži primeren načrt zakona.

Beligrad 22. oktobra. Kabinet se je, po izstopu finančnega ministra, zopet konstituiral z dosedanjim ministerskim predsednikom.

London 22. oktobra. Angleška je vsprejela povabilo h Kongo-konferenci.

Novi York 22. oktobra. V mestu Kartago v državi Novi York uničil je požar 160 poslopij, mej katerimi več cerkva in tovarn. Skode okolu jednega milijona dolarjev.

Razne vesti.

* (Premoženje pokojnega vojvode Brunsviškega) se ceni na tri sto milijonov mark.

* (Nova vera.) Kakor se poroča iz Rima, ste odpadnika, bivši rimsko katoliški duhoven Janez Krstnik Savarese, bivši papežev domači prelat grof Henrik de Campello, nekdanji kanonik patriarhalne bazilike pri sv. Petru, ustanovila novo vero, katero nazivljeta „laška katoliška cerkev“ in „kongregacija sv. apostola Pavla“. Nova vera, nekako jednaka s staroversko, zametuje našo spoved, ne priznava Marije device in uči, da mora duhovnik grešnika odvezati. Generalni vikar v Rimu je 3. t. m. razglasil dne 29. septembra t. l. podpisani ukaz, v katerem je najvišji pastir novo sekto kakor vse tiste, ki bi k novej veri prestopili, izključil iz katoliške cerkve.

* (Guvernérja Clevelanda) je v Albany na javnej ulici napal nekov mož, čegar svaka ni hotel pomilostiti. Cleveland ni ranjen, napadavalca so prijeli.

* (Nekaj za porotnike.) Laški list „Nuova Arena“ pripoveduje to-le, sicer prav zanimljivo, ali skoraj neverjetno dogodbo, katere resničnost se pa zatrjuje. Pretor iz Legnaga pri Veroni je te dni tri odlične meščane iz izkaza porotnikov izbrisal in sicer jednega, ker pregošto v cerkev hodi, češ, ta ima versko manijo, drugega, ker je navzet jako čudnih političnih idej, češ, ta ima republikansko manijo in tretjega — ker preveč za lepimi deklicami leta, češ — ta boleha (po sodnikovem mnenju) pa na omehčanju možganov, koja strašna bolezen ga dela nesposobnega za porotnika. Župani iz okolice Legnaga neso hoteli uvideti teh pravih

Lastnina in tisk „Narodne Tiskarne“.